

Tenen els pobles el teatre que mereixen?

per J. B. XURIGUERA

Una altra temporada de teatre català sense brillantor. Hem vist estrenar-se poquíssimes obres i gairebé totes obelen al mateix criteri imperant entre els nostres empresaris, és a dir: l'humor. Entre aquestes salvariem *La Clau*, de Noel Clarassó, correctament escrita i plena d'enginy. Mai no oblidarem el final del primer acte. També cal registrar una adaptació de *L'Aviar*, de Molière, *La Torre i el galliner*, de V. Calvino i *La Maleta*, de R. Tasis, que ens han estat ofertes en teatres de «butxaca».

Ens podem donar per satisfets? És aquest un balanç esperançador en l'activitat d'un any del nostre teatre? Hem de recordar novament la vida precària dels nostres teatres i concursos, dels quals només se salvarien ~~de magnífics i Circuit de Teatre Amateur organitzat per F.E.S.T.A. amb motiu de les darreres Festes de la Mercè, de Barcelona, i el Concurs de la Joventut de la Farandula de Sabadell?~~ No podem oferir una pàgina més brillant amb els nostres autors, els dos mil quadres escènics i un públic que segueix fidel la nostra escena?

El Teatre Romea, conscient de la càrrega ordinària de despeses que arrossega, no pot variar el seu criteri d'acollir només espectacles divertits, aptes per tothom. FESTA ha gosat donar-nos una matinal amb dues estrenes. L'últim Cercle de Teatre Llatí no va oferir-nos cap obra catalana. Això i poca cosa més ha estat tota la nostra vida teatral durant el darrer any escènic.

I, no obstant, la salvació del nostre teatre només pot residir en una major activitat, fent conèixer la producció dels nostres comediògrafs i donant entrada a nous autors, oferint al públic noves obres i disminuint el poder de selecció que es troba avui en tan poques mans. Perquè, en definitiva, seria més difícil equivocar-se escollint diverses obres que no pas una sola, i només el públic ha de jutjar la nostra producció.

Ja sabem que la gran dificultat del nostre teatre, el problema extraordinari del seu creixement, es troba precisament aquí: el cost elevat de les representacions i la manca d'elements disposats a córrer l'aventura.

Però tot és una aventura en la vida, tan la representació d'una obra com la publicació d'un llibre, i com una exposició artística. I el nostre teatre seguirà éssent migrat i pobre fins que ens pugui donar a conèixer quinze estrenes, posem per cas, en un hivern. Només així augmentaria la qualitat de la nostra escena, i tots, autors, actors i públic, coneixerien la renovació de què tant es parla i tanta falta ens fa.

Avui, un autor desconegut troba una resistència invencible a estrenar. Hem de pensar que tots els grans escriptors han hagut de començar del no-res i la salvació del teatre i la llur pròpia es troben només en l'audiència que es pugui donar als autors nous.

Ara ens vénen a tomb els noms de Jean Anouilh, Marcel Achard i Jean Giraudoux, tres glòries del teatre francès modern. El primer estrenava la seva primera comèdia *L'Hermine* als vint-i-dos anys (1932). Tres anys després representava *Hi havia un presoner*. Aquestes dues obres no foren jutjades per tothom amb benevolència, sobretot la segona que rebé moltes censures, però Anouilh pogué seguir la seva carrera.

Marcel Achard veié refusada la seva primera obra *La bella marinera* i no fou representada sinó l'any 1929, després d'haver estrenat la segona, *Joan de la Lluna*. I no tingué tampoc l'acolliment que s'esperava. Calgué passar per *La Dona en blanc* i *Nou-de-Coco*, fins arribar al famós *Patata*, per fer d'Achard un membre de l'Acadèmia francesa.

Jean Giraudoux, excellent estilista, intentà el teatre l'any 1928 amb *Siegfried*, un assumpte extret d'una novella apareguda quatre anys abans. La bellesa literària de l'obra s'emportà tots els elogis. Dos anys més tard, *Anfitrió 38* el col·locava ja a la primera fila, fins arribar a la deliciosa *Ondina* (1939) i *Sodoma i Gomorra* (1943).

Si aquests autors han hagut de seguir camins nous i plens de dificultats, no poden esperar que els nostres genis puguin manifestar-se per art d'encantament. Repetim que la salvació del nostre teatre es trobaria obrint les portes a una bona quantitat de comediògrafs que no troben avui la possibilitat d'estrenar, així com també als autors nous, deixant entrar a la nostra escena aires de renovació, que el farien més vigorós i poderós.

O bé, en el cas contrari, no tindriem raó de queixar-nos del nostre teatre, ni podríem parlar de crisis transitòries. I potser ens hauríem de preguntar si és cert que els pobles tenen el teatre que es mereixen.